

Streszczenie

Streszczenie

Streszczenie jest *działaniem mediacyjnym*, co oznacza, że piszący nie wyraża własnych poglądów, przekształca jedynie tekst zmniejszając jego objętość (najczęściej skraca go do mniej więcej $\frac{1}{4}$ długości). Należy dokonać selekcji informacji oraz zachować chronologię wydarzeń. Streszczenie powinno być:

- zwarte
- rzeczowe
- obiektywne
- wierne oryginałowi

Warto stosować zasadę: „jak najmniej słów, jak najwięcej treści”.

W streszczeniu stosuje się mowę zależną, wyrazy o znaczeniu ogólnym, prosty styl; trzeba starać się pisać „swoimi słowami”, nie cytując fragmentów oryginału.

- I Z życiorysu Marii Skłodowskiej-Curie¹ proszę wykreślić mniej istotne informacje, jak pokazano w pierwszym akapicie, a potem głośno przeczytać skrócony tekst. Następnie proszę wykonać zadania **A** i **B**.

Maria Skłodowska-Curie

Urodziła się 7 listopada 1867 r. w Warszawie jako piąte dziecko w znanej rodzinie nauczycielskiej. Ojciec, Władysław Skłodowski, był nauczycielem matematyki i fizyki, matka zaś – Bronisława Boguska – dyrektorką prestiżowej warszawskiej pensji dla dziewcząt. Chorowała na gruźlicę i zmarła, gdy Maria miała 11 lat.

Po ukończeniu pensji Maria uczęszczała na wykłady tzw. Uniwersytetu Latającego (dla młodych Polek, które w owym czasie oficjalnie nie mogły studiować). W 1891 r. opuściła Polskę i rozpoczęła studia z fizyki i matematyki na paryskiej Sorbonie. W dzień studiowała, a wieczorami pracowała jako korepetytorka. W 1893 r. uzyskała licencjat z fizyki i zaczęła pracować jako laborantka w zakładach Lippmana. W tym czasie dalej studiowała na Sorbonie i w 1894 roku uzyskała drugi licencjat z matematyki. W tym samym roku poznała Piotra Curie, z którym wzięła ślub w 1895 roku. Dwa lata później przyszła na świat ich pierwsza córka, Irena.

W 1903 r. Maria Skłodowska-Curie jako pierwsza kobieta w historii otrzymała stopień doktora fizyki i w tym samym roku za odkrycie zjawiska promieniotwórczości przyznano jej i jej mężowi Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki. Po tym wydarzeniu władze Sorbony przyznały Piotrowi Curie stanowisko profesora i zezwoliły na założenie własnego laboratorium, w którym jego żona została kierownikiem badań. W tym też czasie urodziła drugą córkę, Ewę.

Piotr Curie zginął 19 kwietnia 1906 r., przejechany przez konny wóz ciężarowy. Maria straciła towarzysza życia i pracy. 13 maja tego samego roku rada wydziałowa postanowiła utrzymać katedrę stworzoną dla Piotra Curie i powierzyła ją Marii. Stała się w ten sposób pierwszą kobietą profesorem Sorbony.

Pod koniec 1911 r. otrzymała drugą Nagrodę Nobla, dzięki której przekonała rząd Francji do przeznaczenia środków na budowę prywatnego Instytutu

¹ Na podst. Magazyn Pokładowy „W podróży”, ICCO PKP Intercity, listopad 2009 oraz http://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Sk%C5%82odowska-Curie (listopad 2009).

Radowego – *Institut du radium* (obecnie *Institut Curie*), który został wzniesiony w 1914 r. i w którym prowadzono badania z zakresu chemii, fizyki i medycyny.

W czasie I wojny światowej Maria Skłodowska-Curie organizowała specjalne ambulanse do prześwietlania rannych żołnierzy. Z własnej inicjatywy zdobyła 20 samochodów i stworzyła ruchome pogotowie ratunkowe z aparatami Roentgena. W lipcu 1916 r. jako jedna z pierwszych kobiet zrobiła prawo jazdy, by móc prowadzić półciężarowy samochód. Docierała nim do najbardziej zagrożonych pozycji pod Verdun, a jej pogotowie francuscy żołnierze nazywali „małymi Curie”.

Po wojnie uczona nadal szefowała Instytutowi Radowemu w Paryżu i jednocześnie jeździła po świecie, gdzie poprzez swoją fundację pomagała zakładać medyczne instytuty leczenia chorób nowotworowych. W 1932 r. z pomocą Prezydenta RP Ignacego Mościckiego jeden z pierwszych takich instytutów został założony w Warszawie (obecnie Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie). Maria ofiarowała nowej placówce gram radu, będący jej własnością. Stał się on podstawą rozpoczęcia działalności Instytutu.

Maria Skłodowska-Curie zmarła 4 lipca 1934 r. na białaczkę, spowodowaną najprawdopodobniej wysokimi dawkami promieniowania pochłoniętymi podczas badań nad promieniotwórczością. Po śmierci jej ciało złożono w ołowianej trumnie umieszczonej jeszcze w drewnianej, gdyż poziom napromieniowania zwłok noblistki był aż dwudziestokrotnie wyższy niż przyjęty obecnie jako bezpieczny dla zdrowia człowieka.

W 1935 r. córka Marii, Irena i jej mąż Jean Frédéric Joliot-Curie zostali wspólnie uhonorowani Nagrodą Nobla z chemii; ich córka, Helena, również została naukowcem – zajmuje się fizyką jądrową, a jej syn, Ives, jest astrofizykiem.

W roku 1995 Maria Skłodowska-Curie została pierwszą kobietą pochowaną w paryskim Panteonie.

A Proszę zastąpić podkreślone frazy wyrażeniami z ramki (podanymi w formie podstawowej). W wyrazach podkreślonych linią przerywaną należy zmienić przypadek.

wyjechać • wyjść za mąż • należeć do niej • zacząć studiować • powstać
• wyrazić zgodę • urodzić się • być kierownikiem • podjąć pracę

0. W 1891 r. Maria opuściła Polskę.

W 1891 r. Maria wyjechała z Polski.

1. Maria rozpoczęła studia z fizyki i matematyki na paryskiej Sorbonie.

.....

IV Proszę przeczytać tekst i wykonać zadania A i B.

Owoc z raju

28 września obchodzi się Dzień Jabłka. Warto go świętować!

Jabłka różnią się wielkością, kształtem, barwą, ale przede wszystkim aromatem i smakiem. Słodkie doskonale nadają się do podawania z innymi owocami i łączenia z przyprawami (np. kardamonem, wanilią, cynamonem), świetnie smakują też jako dodatek do dań mięsnych. Z nich najczęściej robi się przetwory, np. dżemy, galaretki, przeciery. Kwaśne odmiany są wprost idealne na kompoty, nadają się do niektórych ciast, np. słodkich biszkoptów.

Badania pokazują, że jabłka poprawiają koncentrację, zapobiegają zmęczeniu i pomagają złagodzić skutki stresu. Warto podawać je po obfitych posiłkach – zmniejszają objawy przejedzenia, tzw. zgagi, a także wspomagają właściwą przemianę materii.

Jabłka są doskonałą przekąską w ciągu dnia, uzupełniającą straty energii. Ale bez obaw – jeden średniej wielkości owoc zawiera tylko 45 kcal. Jabłka mają też dużo witamin – głównie C, ale także E i A – przez co często nazywa się je owocami młodości. Jednak zawartość witaminy C w poszczególnych odmianach nie jest jednakowa – najwięcej mają jej m.in. antonówki. Jabłka zawierają też unikalną kombinację witamin C i P oraz magnezu, doskonale wpływającą na uelastycznienie oraz uszczelnienie naczyń krwionośnych.

Jabłka są dostępne na całym świecie, przez okrągły rok. Przechowywane w odpowiednich warunkach mogą przetrwać nawet dziesięć miesięcy. I choć jabłka dzielą się na letnie, jesienne i zimowe, to jednak znawcy twierdzą, że najlepiej smakują we wrześniu.

(Na podst. fragm. U. Makowska, *W podróży. Magazyn pokładowy PKP Intercity*,
wrzesień 2008/9)

- A** Proszę podkreślić najważniejsze – zdaniem Pana/Pani – informacje w tekście. Pierwsza została zasugerowana przez podkreślenie.
- B** Poniżej znajdują się zdania zawierające istotne informacje. Proszę je połączyć tak, aby powstało streszczenie.

